

Nr 308/1990

Given i Helsingfors den 2 april 1990

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) 7 kap. 4 § 1 mom., 16 kap. 5 § 1 mom., 14 § 1 mom., 20 § 1 mom. och 21 § 1 mom., i 18 kap. mellanrubriken före 1 § samt 1 § 1 och 3 mom., 2-6 §§, mellanrubriken före 8 § och 8-11 §§ samt 21 kap. 1 § 1 mom. och 8 § 1 mom.,

av nämnda lagrum 16 kap. 14 § 1 mom. och 21 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 26 juni 1970 (427/70), 18 kap. 1 § 1 och 3 mom. samt 2-5, 10 och 11 §§ samt 21 kap. 8 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 30 april 1987 (467/87), 18 kap. 6 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, 18 kap. 8 § sådan den lyder ändrad genom lag av den 11 oktober 1963 (453/63) och nämnda lag av den 30 april 1987, samt

fogas till 16 kap. nya 6 a-6 c §§ samt till 18 kap. en ny 14 § som följer:

7 kap.

Vattenståndsreglering

4 §

Anhåller någon, för vilken vattenståndsregleringen medför en i 6 kap. 16 § nämnd nytta eller annan förmån, eller staten om tillstånd till annan reglering än sådan som avses i 3 § 3 mom. i detta kapitel, är det inte en förutsättning för meddelande av tillstånd att de som får nytta därav understöder företaget på det sätt som anges i 3 § 1 mom.

16 kap.

Vattenmålens handläggning i vattendomstolen

Ansökningsmål

5 §

Omfattar verkningarna av det företag som avses i ansökningen ett vidsträckt område, skall vattendomstolen bestämma att ansökningen för granskning av den därtill fogade planen skall handläggas vid en syneförrättning som nämns i 18 kap.

6 a §

I ett ansökningsmål i vilket det inte har bestämts att syneförrättning skall äga rum kan vattendomstolen efter det förfarande som nämns i 6 § bestämma att tilläggsundersökning skall utföras i ett utredningsförfarande, om det är fråga om en omständighet som inverkar

på avgörandet av målet och undersökningen inte utan svårigheter kan utföras på något annat sätt.

Vid utredningsförfarandet skall utföras den tilläggsundersökning som vattendomstolen har bestämt och om den skall sättas upp ett skriftligt utlåtande. Förfarandet verkställs av en sådan tjänsteman eller anställd i arbetsavtalsförhållande inom vatten- och miljöförvaltningen som har sakkunskap på det område vilket den delfråga som skall utredas gäller, och enligt vattendomstolens prövning av två gode män.

Om förordnande av tjänstemannen och gode männen samt om omröstning och kostnaderna för förfarandet gäller på motsvarande sätt vad som stadgas om syneförrättning.

6 b §

Vid utredningsförfarandet skall parterna ges tillfälle att bli hörda, om vattendomstolen har bestämt så i sitt beslut om detta. Vattendomstolen kan höra parterna också efter förfarandet.

För hörandet skall den tjänsteman som förordnats för förfarandet sända en kallelse per brev till parterna under känd postadress minst sju dagar före det sammanträde eller den terrängbesiktning som hålls i samband med förfarandet. I kallelsen skall nämnas var parterna kan ta del av handlingarna för utredningsförfarandet. Vid sammanträdet eller terrängbesiktningen kan parterna muntligen eller skriftligen framställa yrkanden eller lägga fram utredningar som skall antecknas i det protokoll som förs av tjänstemannen.

6 c §

Vid utredningsförfarandet skall sättas upp ett utlåtande inom fyrtiofem dagar efter att tjänstemannen förordnades att verkställa förfarandet, om inte vattendomstolen har satt ut en kortare tid. Utlåtandet och de övriga handlingarna skall inom samma tid tillställas vattendomstolen.

14 §

Har syneförrättning ägt rum i ett ansökningsmål och handlingarna kommit till vattendomstolen och den tid som har reserverats för framställande av påminnelser, yrkanden och anmärkningar har gått ut, skall vattendomstolen hålla muntlig förhandling, om påminnelserna, yrkandena eller anmärkningarna med anledning av syneinstrumentet ger anledning därtill eller vattendomstolen annars anser att det behövs. Före den muntliga förhandlingen skall handlingarna hållas tillgängliga i domstolens tjänsterum. Vattendomstolen kan av förrättningsingenjören begära utlåtande med anledning av de påminnelser, yrkanden och anmärkningar som har framställts.

20 §

Vattendomstolen kan på eget initiativ eller, medan syneförrättning pågår, på förslag av förrättningsingenjören skaffa eller genom beslut eller genom brev till sökanden uppmana honom att skaffa behövlig utredning vid äventyr att ansökningen inte behandlas. Om ett allmänt intresse kräver att utredningen görs, kan sökanden vid vite åläggas att fullgöra sin skyldighet. Andra parter kan åläggas att förete utredning som de har tillgång till vid äventyr att saken kan avgöras även utan den. Om utredningen påkallas av ett allmänt intresse, kan åläggandet förenas med vite.

21 §

I ett ansökningsmål som gäller tillstånd till ett företag eller en åtgärd enligt denna lag, skall vattendomstolen på tjänstens vägnar pröva om det finns förutsättningar för tillståndet. Likaså skall vattendomstolen, även om något ersättningsyrkande inte har framställts, pröva om och till vilket belopp ersättning skall betalas för konstaterad skada, men eller annan förlust av förmån, och på tjänstens vägnar också i övrigt beakta vad denna lag stadgar om säkerställande av ett allmänt intresse samt enskild rätt och fördel.

18 kap.

Syneförrättning och slutsyn

Förberedande åtgärder för syneförrättningen samt synesammanträdet

1 §

Förordnar vattendomstolen med stöd av 16 kap. 5 eller 13 § att syneförrättning skall äga rum, skall den underrätta vatten- och miljöstyrelsen därom. Vattendomstolen skall på förslag av vatten- och miljöstyrelsen för syneförrättningen förordna en förrättningsingenjör som skall vara ordförande för förrättningsmännen. Vattendomstolen får på begäran av vatten- och miljöstyrelsen, förrättningsingenjören eller en part förordna en sakkunnig på något särskilt område till extra förrättningsman, om detta skall anses vara behövligt för syneförrättningen.

Vatten- och miljöstyrelsen får på begäran av förrättningsingenjören eller en part förordna den som är sakkunnig på något särskilt område att biträda förrättningsingenjören i hans uppgifter. Vattendomstolen får på begäran av vatten- och miljöstyrelsen, förrättningsingenjören eller en part vid behov förordna en sakkunnig på något särskilt område att biträda vid förrättningen. Domstolen får även vid behov förordna sin sekreterare att biträda förrättningsmännen vid utredning av rättsfrågor.

2 §

Förrättningsingenjören skall i samarbete med de övriga förrättningsmännen granska den till ansökningen fogade planen. Han skall också vid behov göra en framställning till vattendomstolen om inhämtande av tilläggsutredning.

3 §

Efter granskningen av planen skall hållas ett synesammanträde, vilket förrättningsingenjören enligt 9 § skall tillkännage dem vilkas rätt eller fördel ansökningen kan beröra samt de invånare inom företagets verkningsområde vilkas boende, arbete eller andra förhållanden klart kan påverkas av företagets genomförande, och de samfund som representerar dem.

Synesammanträdet skall hållas vid vattendraget eller annars i närheten av det område där företaget utförs. Om företagets verkningar sträcker sig till flera kommuner, skall i varje kommun hållas åtminstone ett synesammanträde. Är verkningarna av företaget i en kommun ringa, får parterna och de invånare och samfund i kommunen som avses i 1 mom. kallas till ett synesammanträde i någon annan kommun. Sammanträdet kan fortsättas på olika dagar och på olika platser.

Vid synesammanträdet har de vilkas rätt eller fördel ansökningen kan beröra, rätt att

muntligen eller skriftligen framföra sin åsikt om företaget samt att framställa yrkanden och lägga fram utredningar. I 1 mom. nämnda invånare och samfund har rätt att uttala sig om företaget.

4 §

Efter syneförrättningen skall förrättningsmännen genom besök på platsen göra sig förtrogna med företagets verkningar och förhållandena. Den som har förordnats till sakkunnig eller biträdande tjänsteman vid förrättningen skall ge utlåtande om de frågor som gäller hans område.

5 §

Förrättningsmännen skall sätta upp ett syneinstrument, i vilket de skall uttala sig om tillstånd kan beviljas och på vilka villkor samt utreda de skador som företaget orsakar och beräkna deras belopp.

I syneinstrumentet skall förrättningsmännen dessutom ge utlåtande om de yrkanden och utredningar som har framställts vid synesammanträdet. Utlåtande skall också ges om yrkanden om att företaget skall utföras på något annat sätt än vad som avsetts i ansökningen. Förrättningsmännen skall, även om något ersättningsyrkande inte har framställts, uttala sig om ersättning skall betalas för konstaterad skada, men eller annan förlust av förmån samt till vilket belopp.

Om förrättningsmännen är av olika åsikt, fattas beslut enligt den åsikt som minst två av dem har omfattat. Är alla av olika åsikt eller faller rösterna lika då förrättningsmännen är fyra till antalet, avgör förrättningsingenjörens åsikt.

6 §

Om vattendomstolen med stöd av 16 kap. 5 § 2 mom. har bestämt att syneförrättningen skall verkställas på det sätt som anges i momentet, skall under förrättningens första skede utredning av skador som orsakas av företaget och uppskattning av dessas belopp samt uppgörande av förslag om tillämpning av övriga ersättningsstadganden i 11 kap. ske endast i den mån det behövs för att utreda förutsättningarna för tillstånd och för att framställa förslag till bestämmande av förhandsersättningar.

I det första skedet av syneförrättningen skall förrättningsmännen, utan att ge slutligt utlåtande om skadorna och de ersättningar som skall betalas för dem, i syneinstrumentet framlägga ett förslag till de förhandsersättningar som skall betalas.

Slutsammanträde och syneförrättningens avslutande

8 §

Vid syneförrättningen skall hållas ett slutsammanträde, vilket förrättningsingenjören enligt 9 § skall tillkännage dem vilkas rätt eller fördel ansökningen kan beröra samt de invånare inom företagets verksamhetsområde vilkas boende, arbete eller andra förhållanden klart kan påverkas av företagets genomförande, och de samfund som representerar dem. Slutsammanträdet skall hållas i samma kommuner som synesammanträdet.

Vid slutsammanträdet skall förrättningsingenjören redogöra för syneinstrumentets innehåll. Vid sammanträdet har parterna rätt att för att bevaka sin talan i vattendomstolen muntligen eller skriftligen framställa påminnelser, yrkanden och anmärkningar med anledning av ansökningen, planen eller syneinstrumentet. Likaså har de invånare och samfund som avses i 3 § 1 mom. rätt att muntligen eller skriftligen uttala sin åsikt för vattendomstolen med anledning av ansökningen, planen eller syneinstrumentet.

9 §

Kallelse till synesammanträdet och slutsammanträdet skall minst trettio dagar före sammanträdet tillkännages genom offentlig kungörelse i de kommuner till vilkas område företagets verkningar kan antas sträcka sig. Dessutom skall kallelsen delges särskilt med iakttagande av vad 16 kap. 8 § stadgar om delgivning av ansökningar samt genom att den införs i åtminstone en tidning som är allmänt spridd i de berörda kommunerna. Till kallelsen till synesammanträdet skall fogas en av sökanden uppgjord kort sammanfattning av företaget och dess verkningar. Till kallelsen till slutsammanträdet skall förrättningsingenjören foga ett kort sammandrag av syneinstrumentet, och i den skall nämnas hur parterna skall förfara för att bevaka sin talan i vattendomstolen.

Före synesammanträdet skall ansökningen och planen, och före slutsammanträdet ansökningen, planen och syneinstrumentet hållas tillgängliga för allmänheten i de i 1 mom. nämnda kommunerna minst trettio dagar före sammanträdet i fråga. I kallelsen skall meddelas att handlingarna hålls tillgängliga.

En kopia av handlingarna skall sändas till miljövårdsnämnderna i de i 1 mom. nämnda kommunerna, till vatten- och miljöstyrelsen, till länsstyrelsen samt till andra myndigheter i enlighet med vad som närmare stadgas genom förordning. En kopia av syneinstrumentet skall också sändas till sökanden.

Om det är nödvändigt att fortsätta synesammanträdet och tiden för det fortsatta sammanträdet meddelas vid det tidigare sammanträdet, behöver detta inte tillkännages på något annat sätt.

10 §

Var och en som vill framställa påminnelser, yrkanden eller anmärkningar med anledning av ansökningen, planen eller syneinstrumentet skall vid äventyr att talan går förlorad framställa dem till vattendomstolen skriftligen inom sextio dagar efter det sista slutsammanträdet eller muntligen eller skriftligen vid slutsammanträdet. Talan går dock inte förlorad, om omständigheterna under den tid målet har varit anhängigt väsentligt har förändrats eller om vattendomstolen har avvikit från syneinstrumentet eller om det annars vore uppenbart oskäligt att talan går förlorad.

De invånare och samfund som avses i 3 § 1 mom. har rätt att till vattendomstolen ge sitt utlåtande med anledning av ansökningen, planen eller syneinstrumentet i enlighet med 1 mom.

De myndigheter som har tillställts syneinstrumentet skall göra behövliga anmärkningar till vattendomstolen inom sextio dagar efter att de fick syneinstrumentet.

Påminnelser, yrkanden och anmärkningar enligt denna paragraf skall, om de inte har framställts vid slutsammanträdet, lämnas till vattendomstolen skriftligen i två exemplar.

11 §

Syneinstrumentet, ansökningen och planen samt övriga handlingar som hör till syneförrättningen skall inom trettio dagar efter det sista slutsammanträdet sändas till vattendomstolen. Syneförrättningen anses avslutad när åtgärderna enligt denna paragraf har vidtagits.

14 §

Om syneförrättningen, utredningsförfarandet och slutsynen kan närmare stadganden utfärdas genom förordning.

21 kap.

Särskilda stadganden

1 §

Den allmänna tillsynen över att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs ankommer på vatten- och miljöstyrelsen samt vatten- och miljödistrikten. Miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet får för den förvaltning som lyder under dem inom sitt verksamhetsområde meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om tillsynen.

8 §

Vattendomstolen skall underrätta länslantmäterikontoret om ett lagakraftvunnet utslag, genom vilket meddelats rätt att på annans mark anlägga bädd eller uppföra annan anläggning, sätta annans område varaktigt under vatten, använda vattenkraft som tillhör annans lägenhet eller annars fortgående tillgodogöra sig annans fasta egendom. Detsamma gäller ett utslag genom vilket något område har avsatts till skyddsområde eller nyttjandet av ett område annars begränsats. Länslantmäterikontoret skall införa anteckning om utslaget i jordregistret. Det skall vid behov förordna en lantmäteriingenjör att vid en särskild lantmåteriförrättning utreda de omständigheter som anteckningen förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1990.

På ansökningsmål som är anhängiga i vattendomstolen när denna lag träder i kraft tillämpas den tidigare lagen.

Regeringens proposition 55/89
Lag- och ekonomiutsk. bet. 16/89
Stora utsk. bet. 127/89
Lag- och ekonomiutsk. bet. 2/90

Helsingfors den 2 april 1990

Republikens President
Mauno Koivisto

Justitieminister Tarja Halonen